

vrednovanje Tome Maretića i njegova djela kako u nas, tako i u svijetu, i to na istim onim jezicima o kojima je Maretić imao sasvim drukčiju, u potpunosti svoju, jezičnoplanersku sliku.²

Krunoslav Puškar

krunoslavpuskar2@gmail.com

MARJAN KRAŠNA: IZOBRAŽEVANJE V DIGITALNEM SVETU.

Maribor: Filozofska fakulteta, Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, 2015. (Mednarodna knjižna zbirka Zora, 108). 146 str.

Živimo v času stalnih sprememb, ki jih v dohlednem času nič ne more ustaviti. Spremembe in tehnološki razvoj vplivajo na celotno družbo. Izobraževanje se je znašlo v primežu med vedno cenejšo in dostopnejšo tehnologijo ter stalnim pomanjkanjem denarja. Učeči imajo danes možnost, da se tehnološko bolje opremijo, kot so opremljene izobraževalne ustanove, ki jih izobražujejo za prihodnost, kar je absurdno in težko razumljivo.

Pri nastanku knjige *Izobraževanje v digitalnem svetu* je bil prisoten pomislek, kako zagotoviti uporabnost zapisanih vsebin. Če drži dejstvo, da vsaka knjiga zastari, še preden pride v tisk, bi bila tudi ta sedaj le še za arheologe. V zadnjih dveh desetletjih smo se tega

zavedali in poskusili izluščiti stvari, ki dalj časa ostajajo nespremenjene. V izobraževanju vsekakor drži, da se mora vsak naučiti sam, in zmeraj bo veljalo, da so dobre metode tiste, ki so bolj učinkovite – omogočijo namreč hitrejšo pridobivanje znanj, boljši razvoj spretnosti, dajejo dober vpogled v področje izobraževanja in niso strogo omejene na področje, saj bi tako preprečile razvoj odnosa do področja. Njihov namen je usposobiti kompetentno osebo.

Vsebine v knjigi so povezane v celoto, ki bralca vodi od elektronskih učnih gradiv preko poglavij o sistemih za distribucijo e-gradiv, komunikacije v izobraževanju, elektronskega preverjanja znanja, vključevanja študentov v izobraževalni proces do dilem v e-izobraževanju. Recenzenti so knjigo pregledali z različnih stališč in jo na kratko predstavili:

Vključevanje v oblikovanje in izvedbo učnega procesa je zelo pomembno za študente pedagoških študijskih smeri. Z *Izobraževanjem v digitalnem svetu* Marjana Krašne bodo spoznali didaktično vrednost uporabe IKT in se seznanili z izdelavo e-gradiv. Ti opisi pa so primerni tudi za avtorje gradiv in se ne omejujejo le na tiste posameznike, ki so zelo večji uporabe IKT. (Izr. prof. dr. Dragutin Kermek)

Kakovostna vizualizacija vsebinskega dela, ki učečemu se predstavlja prvi stik z gradivom, je izjemno pomemben motivacijski dejavnik za kasnejše uspešno delo. To je v knjigi zelo skrbno predstavljeno in globoko se strinjam, da bi morali pri vseh projektih izdelave izobraževalnih gradiv sodelovati oblikovalci, ki bi poskrbeli za primerno likovno urejenost gradiv. (Izr. prof. dr. Matjaž Duh)

² Piškorčeva studija *Tomo Maretić na raskrižju filologije i jezične politike* objavljena je na esperantu pod naslovom: *Tomo Maretić en interkruciĝo de filologio kaj lingva politiko*. Zagrebo: Unuiĝo de Zagrebaj Esperantistoj, 2015, 118 paĝoj (ISBN 978-953-8110-00-9). Prijevod: Josip Pleadin.

Knjiga na področje izobraževanja v današnjem digitalnem svetu prinaša nova spoznanja, ki so nastala v letih raziskovanja, ustvarjanja in razvoja sodobnih e-učnih gradiv. Po njej bodo z zanimanjem posegli kreativni učitelji na vseh stopnjah izobraževanja in tudi študenti – prihodnji učitelji. Hkrati bo knjiga koristno vodilo vsem avtorjem in razvijalcem e-učnih gradiv. (Dr. Tomaž Bratina)

Pričujoča knjiga prinaša v slovensko okolje nekoliko drugačen pogled na sodobno izobraževanje: pogled, ki je precej običajen v svetovni literaturi, a obenem svojstven v praktični obravnavi izobraževanja v digitalnem svetu. Avtor bralcu predstavlja zahtevno didaktično področje na zanimiv in poljuden način, hkrati pa ohranja preciznost in strokovnost. (Zasl. prof. dr. Ivan Gerlič)

Kratki povzetki recenzentov knjige *Izobraževanje v digitalnem svetu* prikazujejo različne pomembne segmente za izobraževanje v današnjem – digitalnem svetu. Vsaka novost potrebuje nek čas, da se prične koristno uporabljati v izobraževalne namene. Računalnike smo najprej spoznavali kot zanimive igrače. Otroci so se v osemdesetih letih prejšnjega stoletja namreč z računalniki seznanjali preko iger na šoli. Še danes marsikdo ne ve, da je popularna igra kart Solitaire v bistvu izobraževalna igra, s pomočjo katere se učimo uporabljati miško (klik, dvojni klik, poteg in spust). Računalniki so šele kasneje postali uporabni tudi za drugačne namene, ki so jih ob njihovih začetkih razbrali le nekateri vizionarji. Danes je povsem samoumevno, da tehnologija ni rešitev, je le orodje, ki ga je treba znati uporabljati. Prav tako je jasno, da za različna dela uporabljamo različna orodja in da tudi računalnik ni univerzalno orodje za vse. Morda smo prišli celo do trenutka, ko je na voljo več tehnoloških naprav, kot jih znamo izkoristiti v izobraževa-

nju. Ves napredek pa ni nujno dober in tako danes že ugotavljajo, da uporaba večfunkcijskih telefonov in tablic v bistvu zmanjšuje IKT-pismenost med prebivalstvom.

Učinkovita uporaba računalnika (v kateri koli obliki) je v izobraževanju v veliki meri odvisna od programske opreme in vsebin, ki so nam na voljo. Ker si danes izobraževanje brez gradiv lahko predstavljajo le redki, je v knjigi največji poudarek prav na izobraževalnih vsebinah. Te so podrobno predstavljene s tehničnega, didaktično-estetskega in interaktivno-multimedijskega vidika. Pri različnih komponentah učnih gradiv so bralcem predstavljene značilnosti in potencialne prednosti ter slabosti pri njihovi uporabi. Oblika zapisa je sicer bolj primerna za univerzitetno izobraževanje, uporabna pa je tudi za vse druge bralce, ki bi želeli spoznati to področje. V knjigi bodo veliko koristnega izvedeli zlasti študenti pedagoških smeri in profesorji, ki želijo izboljšati svoja učna gradiva. V njej lahko zaznamo tudi stopnje, po katerih lahko gradiva nadgrajujemo (od bolj preprostih v bolj zapletene). Tudi če sprva česa ne znamo narediti, lahko ob ustreznih podpori izdelamo gradiva, vsečna različnemu občinstvu. Gradiva, predstavljena v knjigi, niso namenjena le strokovnjakom s področja računalništva, temveč tudi drugim. Danes že marsikateri študent družboslovnih smeri s pridom uporablja tako pridobljena znanja. Poglavlje, ki opisuje razvoj izobraževalnih gradiv, pa bo koristno tudi za tiste, ki nameravajo sodelovati v večjih skupinah in prispevati svoj delež k izdelavi obsežnih učnih vsebin.

Čeprav so učna gradiva osnova za izobraževanje s pomočjo elektronskih naprav, pa je njihova vrednost majhna, če jih nihče ne uporablja. Sistemi

za distribucijo e-gradiv so skoraj tako pomembni kot sama učna gradiva. Knjiga nas seznani z različnimi načini za distribucijo gradiv in njim primernimi načini za komuniciranje (oddajanje nalog in elektronsko testiranje znanja). Tako nas vpelje v poglavje o komunikaciji v izobraževanju, v katerem avtor očitno namenoma zanemari popularna socialna omrežja. Nadzor nad vsebino komunikacije je po njegovem mnenju enako pomemben kot varovanje učečih, ki so mu zaupani v skrb, v socialnih omrežjih pa tega ni mogoče zagotoviti.

Elektronsko preverjanje znanja je zanimivo področje, ki je poudarjeno tudi v knjigi. Poučimo se lahko o prednostih in slabostih e-testiranja in vseh tipov vprašanj, ki jih podpirajo sistemi L(C)MS. Zelo nazorno je prikazano, katere načine testiranja znanja lahko pripravimo z računalnikom in katere lahko izvedemo z rahlimi prilagoditvami. Prav tako pa izvemo, da sistemi za elektronsko testiranje znanja trenutno testirajo le faktografsko znanje in olajšajo učiteljem delo pri testih zaprtega tipa. Primeri vprašanj razjasnijo nekatere razlike, ki so opazne pri različnih avtorskih orodjih za izdelavo elektronskih testov. Zanimivo pa je tudi poglavje, v katerem izvemo, kako naj pripravimo vprašanja, če želimo, da jih bo za nas izdelal razvijalec. Knjiga se dotika tudi problematike težavnosti vprašanj in nas opozarja na sloge, ki se jih je treba izogibati, če želimo preverjati znanje, ne pa izvajati testa razumevanja vprašanj. Za raziskovalce so dodane vsebine o kakovosti elektronskega testiranja (indeks zanesljivosti, diskriminatornost, težavnost, veljavnost, objektivnost in občutljivost). Napredno preverjanje znanja nas ob koncu tega poglavja seznani z vso kompleksnostjo področja elektronskega testiranja znanja.

Kakovost izobraževanja danes ocenjujejo tudi študenti. Če jih vključimo v proces izobraževanja, bodo študij vzeli veliko bolj resno in bodo podrobneje seznanjeni z vsebinami in s postopki izobraževanja. Učeče lahko v proces izobraževanja vključimo na različne načine. Najbolj preprosto je, da od njih dobimo odzive. Odzivne sisteme pa lahko zamenjamo tudi z opremo, ki jo imajo študenti zmeraj pri sebi, torej z njihovimi mobilnimi telefoni. Kritična polemika o vključevanju študentov v proces izobraževanja nam pokaže, da to ni tako preprosto in da se v ozadju skriva tudi nekaj pasti, ki jih moramo rešiti sistemsko. Koristno je npr. vedeti, pri čem študenti lahko sodelujejo in kako opredeliti vlogo študenta pri njegovem vključevanju v izobraževalni proces.

Zadnje poglavje, ki je vezano na dileme v e-izobraževanju, odpira kritični pogled na e-izobraževanje. Spoznamo lahko, kako preprosto se profesorjem nalagajo vedno nove naloge, pri tem pa se ne pomisli na njihovo obremenitev. Ugotovimo lahko, da kakovostna elektronska gradiva ne zagotavljajo bolj kakovostnega izobraževanja. Izdelava e-gradiv ne pomeni razbremenitve, ker so za vrednotenje pedagoških sodelavcev še zmeraj osnovno merilo kontaktne ure. Spremembe e-gradiv ne prinašajo pedagoških točk. Razkrite dileme pokažejo, kaj bo treba sistemsko spremeniti, da bo tak način izobraževanja lahko zaživel v večji meri.

Ivan Gerlič

*Fakulteta za naravoslovje
in matematiko, Univerza v Mariboru,
ivan.gerlic@um.si*